

**Postrzeganie języka minnan przez jego rodzimych
użytkowników oraz sposób przedstawiania
języka minnan w prasie na Hajnaniu i Tajwanie
w kontekście polityki językowej Chin i Tajwanu**

Katarzyna Wizła-Lin

**Postrzeganie języka minnan
przez jego rodzimych użytkowników
oraz sposób przedstawiania języka minnan
w prasie na Hajnanie i Tajwanie
w kontekście polityki językowej
Chin i Tajwanu**

Poznań 2025

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Recenzja:
prof. Alfred F. Majewicz, UAM
dr hab. Irena Kałużyńska, prof. UW
dr hab. Joanna Grzybek, UJ

Copyright by:
Katarzyna Wiźła-Lin

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Korekta:
Sebastian Surendra

Wydanie I
Poznań 2025

ISBN 978-83-68668-01-8

DOI 10.48226/978-83-68668-01-8

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80

e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Abstract.....	9
Wstęp.....	11
Przegląd wcześniejszych badań dotyczących postrzegania języków Hajnanu i Tajwanu.....	19
Badania na Hajnaniu.....	19
Badania na Tajwanie.....	21
1. Języki Hajnanu i Tajwanu: pochodzenie, polityka, postawy wobec języków.....	29
1.1. Języki Hajnanu i Tajwanu wśród języków obszaru ChRL i Republiki Chińskiej.....	29
1.1.1. Języki Hajnanu i Tajwanu.....	38
1.1.1.1. Języki Hajnanu.....	38
1.1.1.2. Języki Tajwanu.....	40
1.1.2. Pochodzenie języka minnan z Hajnanu i Tajwanu.....	43
1.1.2.1. Historia hainanhua, czyli języka hajnańskiego.....	44
1.1.2.2. Historia taiyu, czyli języka tajwańskiego.....	46
1.2. Polityka językowa na Hajnaniu i Tajwanie – historia i współczesność.....	47
1.2.1. Polityka językowa w Chinach.....	48
1.2.1.1. Chińska polityka językowa na przełomie XIX i XX wieku.....	50
1.2.1.2. Polityka językowa we wczesnej Republice Chińskiej.....	51
1.2.1.3. Polityka językowa na początku istnienia Chińskiej Republiki Ludowej.....	52
1.2.1.4. Polityka językowa w Chińskiej Republice Ludowej w latach 50. i do połowy lat 60.....	54
1.2.1.5. Polityka językowa w Chińskiej Republice Ludowej od połowy lat 60. do końca lat 80.....	58
1.2.1.6. Polityka językowa w Chińskiej Republice Ludowej na przełomie XX i XXI wieku.....	61
1.2.1.7. Obecna sytuacja polityki językowej w Chinach.....	66
1.2.1.8. Polityka językowa na Hajnaniu i sytuacja hainanhua.....	71
1.2.2. Polityka językowa na Tajwanie.....	74
1.2.2.1. Polityka językowa na Tajwanie przed 1895 rokiem.....	75
1.2.2.2. Polityka językowa na Tajwanie w czasach kolonizacji japońskiej (1895–1945).....	80

1.2.2.3.	Polityka językowa KMT od 1945 roku do lat 90. ..84
1.2.2.4.	Polityka językowa Republiki Chińskiej od lat 90. .91
1.2.2.5.	Obecna polityka językowa na Tajwanie96
1.2.2.6.	Tożsamość Tajwańczyków98
1.2.3.	Porównanie polityki językowej na Hajnanie i Tajwanie99
2.	Wyniki badań terenowych przeprowadzonych na Hajnanie101
2.1.	Metodologia badań terenowych na Hajnanie101
2.2.	Wyniki badań terenowych na Hajnanie.....103
2.2.1.	Analiza socjodemograficzna103
2.2.2.	Używanie języków hainanhua oraz putonghua w codziennych sytuacjach105
2.2.3.	Postawy badanych wobec nauki oraz używania języków hainanhua oraz putonghua.....111
2.2.4.	Związek pomiędzy wiekiem, wykształceniem oraz płcią badanych a ich postawami odnośnie do używania języków hainanhua oraz putonghua.....114
2.2.5.	Zróźnicowanie postaw badanych dotyczących używania i nauki języków hainanhua oraz putonghua w zależności od miejsca zamieszkania oraz miejsca i rodzaju pracy118
2.3.	Dyskusja126
2.3.1.	Komunikacja z członkami rodziny i znajomymi126
2.3.2.	Język putonghua w edukacji i badaniach127
2.3.3.	Język w pracy, w urzędach i w mediach128
2.3.4.	Język hainanhua jako element tożsamości lokalnej129
2.4.	Podsumowanie129
3.	Analiza dyskursu gazety 海南日报 Hǎinán Ribào131
3.1.	Cel badania i pytania badawcze131
3.2.	Materiał badawczy132
3.3.	Metodologia badań nad postrzeganiem hainanhua w prasie132
3.4.	Wyniki i dyskusja133
3.4.1.	Analiza kolokacji ze słowem hainanhua133
3.4.2.	Mówienie w języku minnan na Hajnanie – analiza konkordancji ze słowami 讲 shuō „mówić” i 讲 jiǎng „mówić, opowiadać”138
3.4.2.1.	Język hainanhua jako wyznacznik lokalnej tożsamości145
3.4.2.2.	Język hainanhua jako wyznacznik tożsamości hajnańskich społeczności za granicą149
3.4.2.3.	Zainteresowanie obcokrajowców językiem hainanhua156

3.4.2.4.	Popularyzacja wiedzy na temat języka hainanhua ..	158
3.4.2.5.	Miejsce języka hainanhua w systemie edukacyjnym.....	159
3.4.2.6.	Język hainanhua jako język przeszłości	162
3.4.2.7.	Nieprawidłowe użycia terminu hainanhua	163
3.5.	Podsumowanie	163
4.	Wyniki badań terenowych przeprowadzonych na Tajwanie	167
4.1.	Metodologia badań terenowych na Tajwanie	167
4.2.	Wyniki badań terenowych na Tajwanie.....	169
4.2.1.	Analiza socjodemograficzna	169
4.2.2.	Używanie języków taiyu oraz guoyu w codziennych sytuacjach	172
4.2.3.	Postawy badanych wobec nauki oraz używania języków taiyu oraz guoyu	178
4.2.4.	Związek pomiędzy wiekiem, wykształceniem oraz płcią badanych a ich postawami odnośnie do używania języków taiyu oraz guoyu.....	181
4.2.5.	Zróznicowanie postaw badanych dotyczących używania i nauki języków taiyu oraz guoyu w zależności od miejsca zamieszkania oraz miejsca i rodzaju pracy	184
4.3.	Dyskusja	194
4.3.1.	Komunikacja z członkami rodziny i znajomymi	194
4.3.2.	Języki w edukacji i badaniach.....	195
4.3.3.	Język w pracy, w urzędach i w mediach	197
4.3.4.	Język taiyu jako element tożsamości lokalnej	199
4.4.	Podsumowanie	199
5.	Analiza dyskursu gazety 自由時報 <i>Ziyóu Shíbào</i>	201
5.1.	Cel badania i pytania badawcze	201
5.2.	Materiał badawczy	202
5.3.	Metodologia badań nad postrzeganiem taiyu w prasie	202
5.4.	Wyniki i dyskusja	204
5.4.1.	Analiza kolokacji ze słowem taiyu	204
5.4.2.	Mówienie w języku minnan na Tajwanie – analiza konkordancji ze słowem 說 <i>shuō</i> „mówić”	211
5.4.2.1.	Znaczenie obecności języka taiyu w sferze społecznej	216
5.4.2.2.	Język taiyu jako element lokalnej tożsamości.....	219
5.4.2.3.	Rola języka taiyu w polityce	223
5.4.2.4.	Miejsce języka taiyu w edukacji	227

5.4.2.5. Język taiyu w muzyce i literaturze	228
5.4.2.5.1. Muzyka	228
5.4.2.5.2. Literatura	231
5.5. Podsumowanie	233
6. Wyniki badań a wskazówki UNESCO	237
6.1. Przekaz międzypokoleniowy języka	237
6.2. Bezwzględna liczba rodzimych użytkowników języka.....	238
6.3. Odsetek rodzimych użytkowników w całej populacji.....	238
6.4. Użycie języka w istniejących kontekstach (dziedzinach)	239
6.5. Wykorzystanie języka w nowych kontekstach i mediach	240
6.6. Materiały dydaktyczne do nauki języka.....	241
6.7. Postawy językowe, polityka językowa i status języka	243
6.8. Postawy członków społeczności wobec własnego języka	245
6.9. Ilość i jakość dokumentacji.....	245
Zakończenie	249
Teoretyczne podstawy oceny stopnia zagrożenia języków (Brenzinger i in.)	254
Bibliografia	259